

LUKUVUOSISUUNNITELMA 2024–2025

Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihanke

Sámukielái káidusmáttááttás piiloothaahá
Sää'mkiöli ougglösöhttuodid áu'kkei mátt'töözz pilottha'jkkös
Sámegielaideid gáiddusoahpahusa pilohttaprošeakta
Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihanke

Opetus- ja
kulttuuriministeriö

Etäyhteyksiä hyödyntävä saamen kielten opetus

Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihanke on Utsjoen kunnan ja Saamelaiskäräjien yhteistyöhanke. Hankkeessa annetaan perusopetusta ja lukiokoulutusta täydentävää saamen kielten opetusta inarinsaamassa, koltansaamassa ja pohjoissaamassa 2 vvh/ryhmä. Etäopetushankkeen opetus on reaaliaikaista (synkronista) opetusta. Tällöin opettaja ja etäopetukseen osallistuvat oppilaat ja opiskelijat osallistuvat samaan aikaan oppitunneille omilla päätelaitteillaan, mutta fyysisesti eri paikoissa. Oppilaat osallistuvat etäyhteyksiä hyödyntävään opetukseen omilta kouluiltaan. Opetus tapahtuu Teamsin välityksellä. Lukuvuonna 2024–2025 hankkeessa opiskelee noin 200 perusopetuksen oppilasta ja lukion opiskelijaa. Opetusryhmiä on 43 ja keskimääräinen ryhmä koko on 4–5 oppilasta. Hankkeessa työskentelee kolme päätoimista ja kahdeksan sivutoimista tuntiopettajaa.

Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea oppilaan aktiivisen monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetuksen avulla oppilas rakentaa identiteettiään, itsetuntoaan ja saamelaiskulttuurin tuntemusta. Jokainen opetusryhmä saa vuosittain virtuaaliluokkaan kulttuurivierailijaksi saamelaistaiteilijan, -kirjailijan, -artistin, tarinankertojan tai muun saamelaiskulttuurin asiantuntijan.

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan saamen kielen kehitystä yhteistyössä kodin ja oman koulun kanssa. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden kielitaustan heterogeenisuus. Kodin ja saamenopetuksen välistä yhteistyötä edistetään lukukausittain pidettävissä vanhempainilloissa.

Henkilökunta

Hankkeen hallintoa hoitaa projektipäällikkö, joka työskentelee Utsjoen kunnassa ja hankekoordinaattori, joka työskentelee Saamelaiskäräjillä. Lukuvuonna 2024–2025 hankkeessa työskentelee kolme päätoimista ja kahdeksan sivutoimista tuntiopettajaa.

Projektipäällikkö:

Hanna Helander, hanna.helander@edu.utsjoki.fi, 040 701 2094

Hankekoordinaattori:

Anne Olli, anne.oll@samediggi.fi, 040 687 5989

Hankesuunnittelija (lukioasiat):

Laura Ylinampa, laura.ylinampa@edu.utsjoki.fi, 040 525 4013

Inarinsaamen opettajat:

Anna Askala, anna.askala@edu.utsjoki.fi, 040 355 4281

Laura Ylinampa, laura.ylinampa@edu.utsjoki.fi, 040 525 4013

Henna Aikio, henna.aikio@edu.utsjoki.fi

Koltansaamen opettajat:

Sirkka Sanila, sirkka.sanila@edu.utsjoki.fi, 040 121 7724

Kia Olin, kia.olin@edu.utsjoki.fi

Pohjoissaamen opettajat:

Máren-Elle Länsman, maren-elle.lansman@edu.utsjoki.fi, 040 546 6514

Máret Ingá Länsman, maretinga.lansman@edu.utsjoki.fi, 040 548 1529

Laura Njunnas, laura.njunnas@edu.utsjoki.fi

Jasmin Nuorgam, jasmin.nuorgam@edu.utsjoki.fi

Risten Mustonen, risten.mustonen@edu.utsjoki.fi

Eeti Huikku, eeti.huikku@edu.utsjoki.fi

Yhteissuunnittelu ja tiimit

Lukuvuonna 2024–2025 opetusta suunnitellaan kahdessa tiimissä, alakoulun ja yläkoulun/lukion tiimeissä. Tiimeissä kehitetään formatiivista arviointia, testataan digitaalisia oppimisalustoja sekä suunnitellaan monialaista oppimiskokonaisuutta. Alakoulun tiiminvetäjänä toimii Máren-Elle Länsman. Yläkoulun/lukion tiiminvetäjänä puolestaan toimii Laura Ylinampa.

Työ- ja loma-ajat

Syyslukukausi 19.8.–20.12.2024

Kevätlukukausi 7.1.–23.5.2025

Syysloma 14.–20.10.2024 (vko 42)

Talviloma 3.–9.3.2025 (vko 10)

Etäopetuksen oppilaat pitävät syys- ja talvilomansa oman koulun loma-aikojen mukaisesti.

Painopisteet ja tavoitteet

Askeleet kohti vakinaistamista

Järjestetään nimikilpailu, jossa etsitään kolmella saamen kielellä toimivaa nimeä saamen kielten etäkoululle. Oppilaita ja huoltajia kannustetaan osallistumaan nimikilpailuun. Nimikilpailun voittaja palkitaan tuotepaketilla.

Kouluja muistutetaan siitä, että perusopetuslain mukaisesti opetus järjestetään koulupäivän yhteydessä oppilaan omalla koululla.

Tiivistetään yhteydenpitoa Opetus- ja kulttuuriministeriöön etäopetuksen vakinaistamisen edistämiseksi.

Ryhmien yhteisten pelisääntöjen kehittäminen

Käydään syksyn alussa läpi, mitä oppitunneilla pitää olla mukana ja miten etäopetusympäristössä toimitaan. Kerrataan näitä useaan kertaan vuodessa.

Formatiivisen arvioinnin kehittäminen

Formatiivisen arvioinnin tarkoituksena on ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaan itsearvioinnin taitoja. Oppimisen aikainen palaute auttaa oppilasta ymmärtämään oppiaineen tavoitteet, hahmottamaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin sekä ymmärtämään, miten hän voi parantaa suoriutumistaan suhteessa tavoitteisiin. Formatiivinen arviointi voi olla itsearviointia, vertaisarviointia tai opettajan palautetta. Hankkeessa kehitetään monipuolisia metodeja opetuksen aikaiseen arviointiin.

Digitaalisiin oppimisympäristöihin tutustuminen

Opetusta kehitetään testaamalla erilaisia etäopetukseen soveltuvia digitaalisia alustoja, joita on mahdollista ottaa käyttöön seuraavana lukuvuonna.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Perusopetusta täydentävän saamen kielen opetukseen valitaan lukuvuosittain monialainen oppimiskokonaisuus. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Aihetta käsitellään pitkin lukuvuotta erilaisin tavoin ja jokainen opetusryhmä osallistuu aiheen esille tuomiseen.

Lukuvuonna 2024–2025 oppimiskokonaisuudeksi on valittu *kohtaamisia*. Monialaiset oppimiskokonaisuudet näkyvät myös saamen kielten viikon, saamelaisten kansallispäivän ja Unescon yhteistyöverkoston teemapäivien viettämisessä.

Saamelaisten kansallispäivää vietetään 6.2. ja opetuksessa viikoilla 5 ja 6 perehdytään yhdessä saamen kansalaispäivän syntyyn ja viettoon.

Kulttuurivieraat

Jokainen ryhmä saa lukuvuosittain virtuaaliluokkaan kulttuurivierailijaksi saamelaistaiteilijan, -kirjailijan, -artistin, tarinankertojan tai muun saamelaiskulttuurin asiantuntijan. Kulttuurivierailun ja -vierailijan avulla pyritään vahvistamaan oppilaiden saamelaista identiteettiä ja saamelaiskulttuurin tuntemusta. Lukuvuoden teema kohtaamisia näkyy myös kulttuurivieraiden valinnassa. Lukuvuonna 2024 – 2025 kulttuurivieraiden hankintaa koordinoi opettaja Laura Ylinampa.

Arviointi

a) Itsearviointi

Itsearvioinnin avulla oppilaat pääsevät luomaan itsellensä tavoitteita saamen opiskelulle ja arvioimaan omaa edistymistään. Itsearviointi auttaa myös löytämään itselle sopivia oppimistapoja.

b) Vertaisarviointi

Vertaisarvioinnin avulla oppilaat harjoittelevat opettajan johdolla arvioimaan toistensa tuotoksia ja antamaan niistä palautetta. Vertaisarviointi myös auttaa ottamaan vastaan palautetta ja kehittämään omia taitoja.

c) Lukuvuosiarviointi

Oppilaalle annetaan lukuvuoden päättyessä osallistumistodistus perusopetusta täydentävän saamen kielen opiskelusta, mikäli oppilas on osallistunut opetukseen vähintään 70% oppitunneista. Todistukseen merkitään sanallinen arvio 1–3. luokalla ja numeroarvosana 4.–9. luokalla. Esiopetuksen oppilaan todistus sisältää yleiskuvauksen toteutuneesta opetuksesta. Lukion opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta.

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Unesco-kouluverkosto

Maailmanlaajuisen Unesco-kouluverkoston tarkoituksena on edistää kulttuurienvälistä vuorovaikutusta, rauhaa, kestävää tulevaisuutta ja laadukasta koulutusta. Maailmankansalaisuuteen ja kestävään tulevaisuuteen kasvattaminen, ilmastonmuutoksen hillitseminen sekä ympäristön, kulttuuri- ja maailmaperintökohteiden suojeleminen näkyvät keskeisinä tavoitteina kouluverkoston toiminnassa.

Lukuvuonna 2024–2025 osana Unesco-kouluverkoston toimintaa etäopetuksessa vietetään lapsen oikeuksien päivää marraskuussa ja äidinkielen päivää kansallispäivän yhteydessä helmikuussa. Lapsen oikeuksien päivänä pohditaan, miten saamelaislapsen oikeudet toteutuvat. Äidinkielen päivänä pohditaan, äidinkielen merkitystä omassa elämässä. Lisäksi käsitellään kielenmenetystä, ja toisaalta kielen elvytystä, sekä kielen oppimista. Unesco-kouluverkoston toimintaa hankkeessa koordinoi opettaja Máren-Elle Länsman.

Skábmagovat

Tammikuussa Inarissa järjestettävä alkuperäiskansojen elokuvafestivaali Skábmagovat näyttää festivaalin jälkeen osan elokuvista verkossa. Tätä kautta myös etäopetushankkeen oppilaille on mahdollisuus päästä katsomaan festivaalin elokuvia.

Viestintä

Hanketyöntekijät viestivät kouluihin ja koteihin pääasiassa sähköpostitse. Opettajat viestivät koteihin ensisijaisesti sähköpostitse. Näin ilmoitetaan esimerkiksi läksyistä, poissaoloista, kirjojen unohtamisesta, edistymisestä yms. Vanhempia muistutetaan, että poissaoloista ilmoitetaan ensisijaisesti opettajalle sähköpostitse. Opettajat voivat olla valintansa mukaan yhteydessä huoltajiin ja etätuntien ohjaajiin myös esimerkiksi Whatsapp-viestein. Opettajat voivat olla yhteydessä oppilaisiin esim. läksyistä Whatsappin

kautta, jos huoltajat antavat tähän luvan. Hankkeen tapahtumista ja ajankohtaisista asioista viestitään lisäksi hankkeen nettisivuilla ja Facebook-sivuilla.

Lukuvuoden aikataulu

Elokuu

19.8. Opetus käynnistyy, oppilaiden perehdytys etäopetusympäristöön

Lokakuu

vko 42 Etäopetuksen syysloma (oppilaiden syyslomat 42–43)

vko 43 Saamen kielten viikko, avoimet oppitunnit, lukuvuoden teeman käsittely

Marraskuu

vko 44 Vanhempainilta

vko 47 Lapsen oikeuksien päivä

Joulukuu

Etäopetuksen joulukalenteri

vko 51 Syyslukukauden viimeinen viikko (viimeiset tunnit to 19.12.), toivetunti

Tammikuu

7.1. Kevätlukukausi alkaa

vko 4 Yhteistyö Skábmagovat-elokuvafestivaalin kanssa

Helmikuu

vko 5 Kansallispäivän viikko, avoimet oppitunnit

vko Äidinkielen päivä

Maaliskuu

vko 10 Etäopetuksen hiihtoloma (oppilaiden hiihtolomat vkot 8–10)

vko 11 Opetukseen ilmoittautuminen

vko 12 Vanhempainilta

Toukokuu

vko 21 Etäopetuksen viimeinen viikko

vko 22

Etäopetuksen kevätjuhla